

Dynamisk nyttestyring – et forslag til en ny praksis

Lars van Marion og Hege Bogen
Rådgivere i Capto AS

Evalueringskonferansen 25.10.24

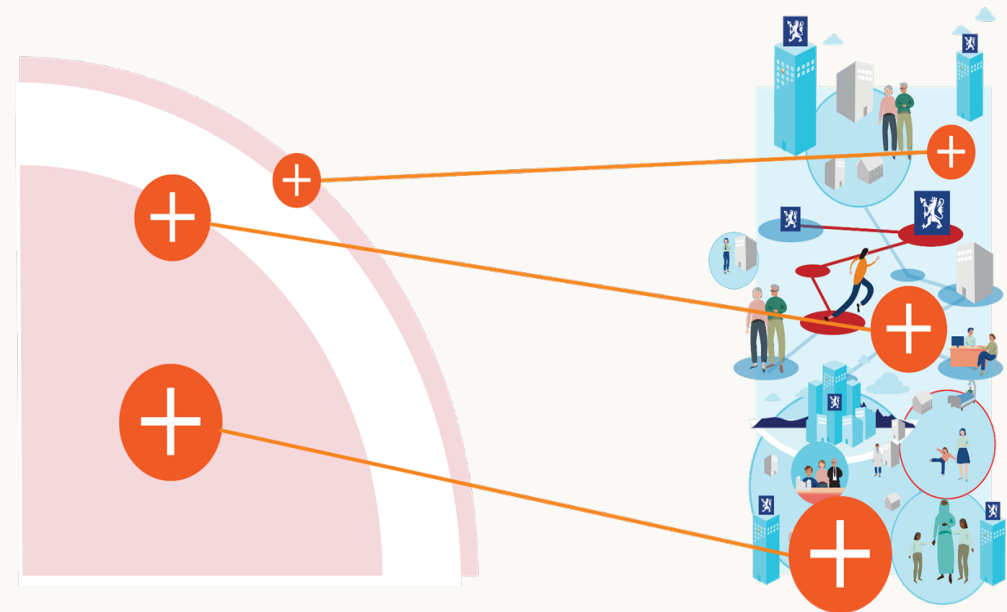
Vi ❤️ offentlig sektor og komplekse utfordringer!

Målgruppen for Captos tjenester er i hovedsak offentlig sektor og de som jobber med offentlig sektor, hvor verdien skal komme samfunnet og innbyggerne til gode. I Capto er vi spesielt glad i komplekse utfordringer, hvor det ikke finnes åpenbare svar på utfordringene. I prosjektene våre legger vi vekt på å jobbe utforskende. Vi tilpasser metodebruk og kompetanse den aktuelle utfordringen vi står overfor.

Første forsøk: Hva er dynamisk nyttestyring?

- En anerkjennelse av at utfordringer og svar på disse er vanskelig å skjønne ved etablering av tiltaket
- Retning og leveranser må endres i takt med ny innsikt/kunnskap/erfaring
- Aktiv jakt på ny nytte
- Samtidig og kontinuerlig utredning, testing, utvikling og evaluering
- Styringsverdenens svar på smidig-metodikk?

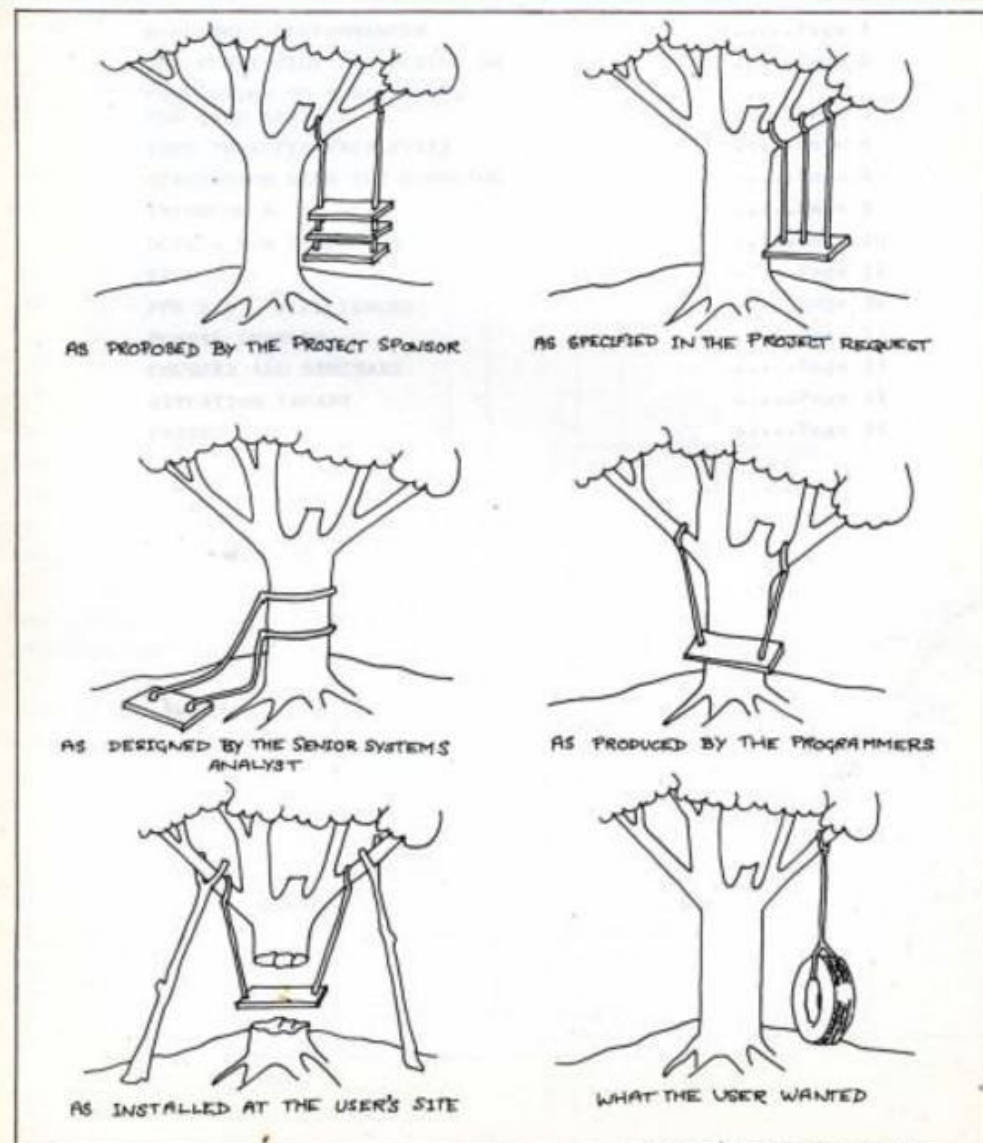
Er dette annerledes en tradisjonell nyttestyring?

Nyttestyring er knyttet til en punktvis evaluering

Legger vekt på at tiltak leverer nytte som
forutsatt

Utgangspunktet er en gammel utfordring: hvordan kan vi være sikre på at det vi gjør er det riktige?

Noen erfaringer fra tidlig fase utredningsarbeid

Problemer utredes på feil grunnlag, og med utilstrekkelig kompetanse i tidlig fase, og resulterer i at man utreder «feil» tiltak for «feil» problem

Kostnader og gevinster estimeres på usikkert grunnlag i tidlig fase og binder ressurser og leveranser langt frem i tid

Konsepter/tiltak detaljeres i for stor grad i tidlig fase og reduserer dermed fremtidig handlingsrom i gjennomføring

Regelverksanalyse gjøres ikke tidlig nok og skaper hindringer/forsinkelser for utvikling og gjennomføring

Digitaliseringsprosjekter i staten presses inn i en ramme som ikke er forenlig med nye arbeidsformer som smidig utvikling, produktutvikling etc.

StimuLab Tverrsektoriell styring og utvikling av sammenhengende tjenester

*...skal utforske hvordan de kan lykkes med
tverretatlig utviklingsarbeid, når etatene
har hver sine avgrensede
samfunnsoppdrag, styringslinjer,
målsetninger og budsjetter*

Forprosjekt

Steg 1

Steg 2

Steg 3

Lytting

Næringslivet

Privat

Det offentlige

2022

2023

2024

2025

2026

2027

2028

Sentrale funn fra innsiktsarbeidet

Case: Fremtidens innkreving

- Mangler rom og aksept for å eksperimentere og utforske
- Programorganisering og –styring i staten har utfordringer med (i fart) å fange opp og håndtere nye innovasjonsforslag
- Det er veldig lett og veldig vanlig å si nei til innovasjonsforslag
- Det sikre og kortsiktige belønnes
- Det mangler metodikk, organisatorisk kapasitet og formater
- Forventing om dynamisk element i nyttestyringen - i liten grad fulgt opp av ny praksis

Mulige forklaringer

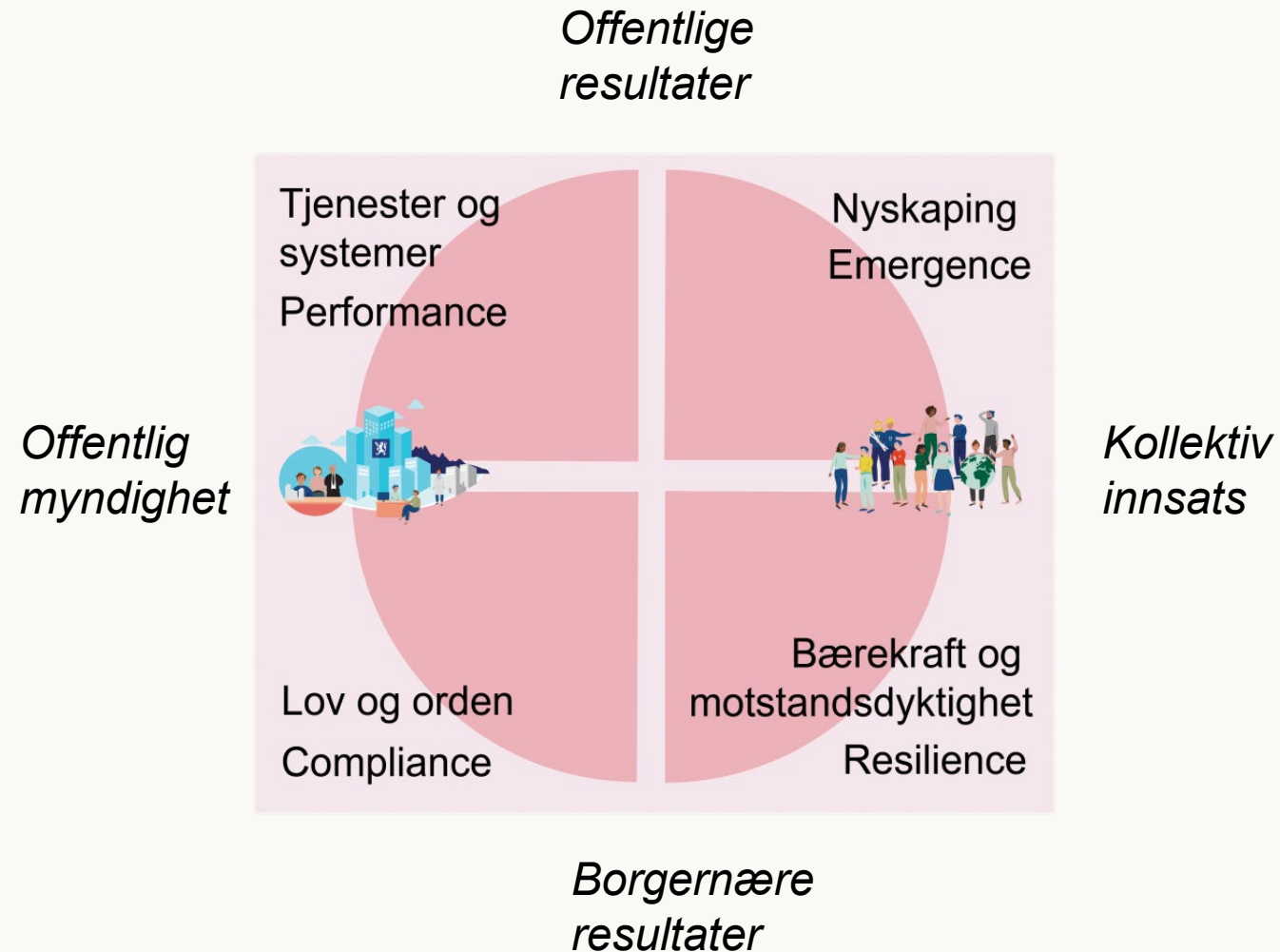

- De innledende utredningene disponerer i praksis alle ressursene i satsingen
- All endring innebærer et omfattende utredningsarbeidet
- Ikke kapasitet, kompetanse eller risikovilje til å beslutte større endringer
- Komplekse sammenhenger presses inn i referanserammene til kompliserte oppgaver
- Få roller for å ivareta overvåking, vurdering og prosessering av «nye muligheter»
- Det mangler incentiver og «push» i retning av radikal innovasjon og digital transformasjon

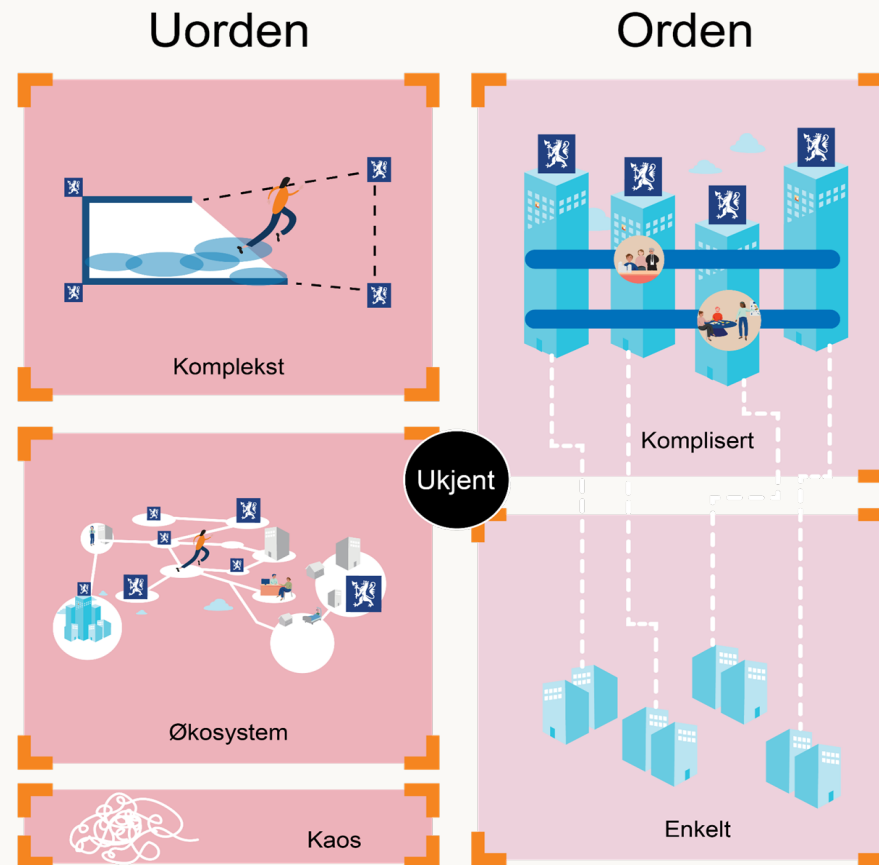
Rammeverk for dynamisk nyttestyring

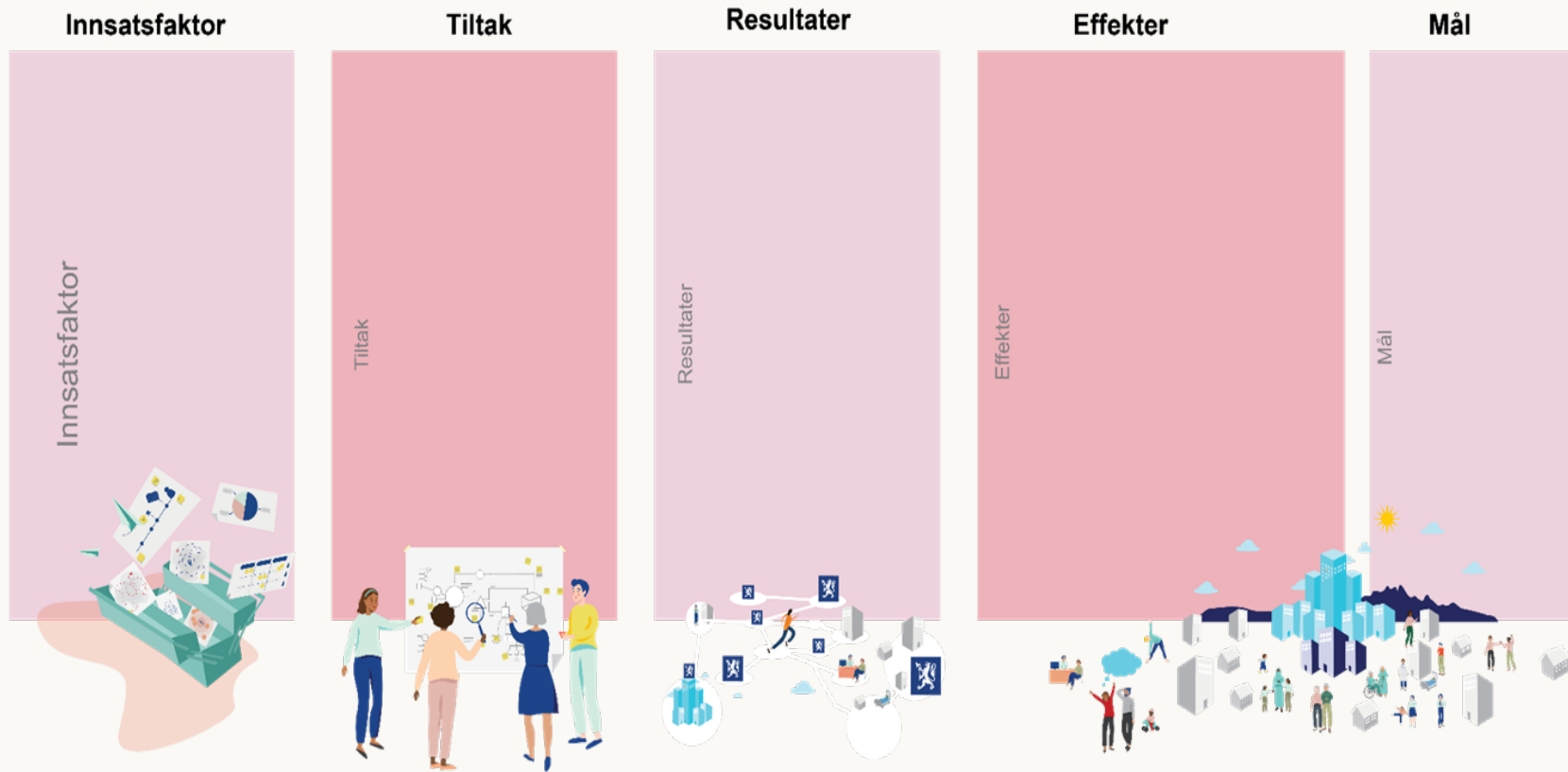
Ny syntese for å forstå samfunns- og brukernytten

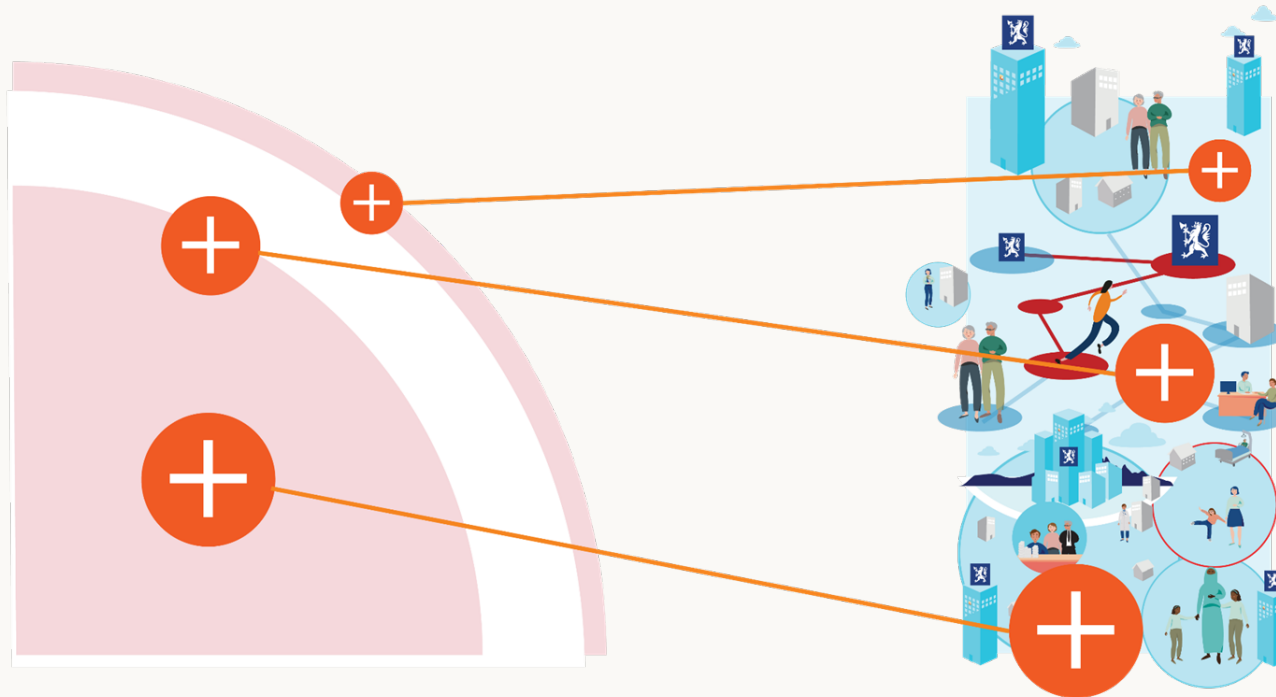
Cynefin for å forstå kompleksiteten, og hvordan det må jobbes for å håndtere den

Endringsteori for å forstå relevansen og endringsreisen

Innovasjonsportefølje for å forstå innovasjonshorisonten, og om nytte og arbeidsform har riktig innovasjonsprofil

Andre forsøk: I en verden med dynamisk nyttestyring

- Retning og leveranser endres i takt med ny innsikt om behov og nytte
- Beslutningsgrunnlaget er åpent for endring, og understøtter samtidig utredning, testing og utvikling
- Det er aksept for at grunnlaget for et tiltak vil kunne endres underveis
- Rolle- og ansvarsfordeling i styringen utfordres
- Leveranser og målgrupper er mer flytende, avhengig av omskiftelige rammebetingelser og muligheter
- Avsatt kapasitet med ressurser og kompetanse til å raskt vurdere nye muligheter

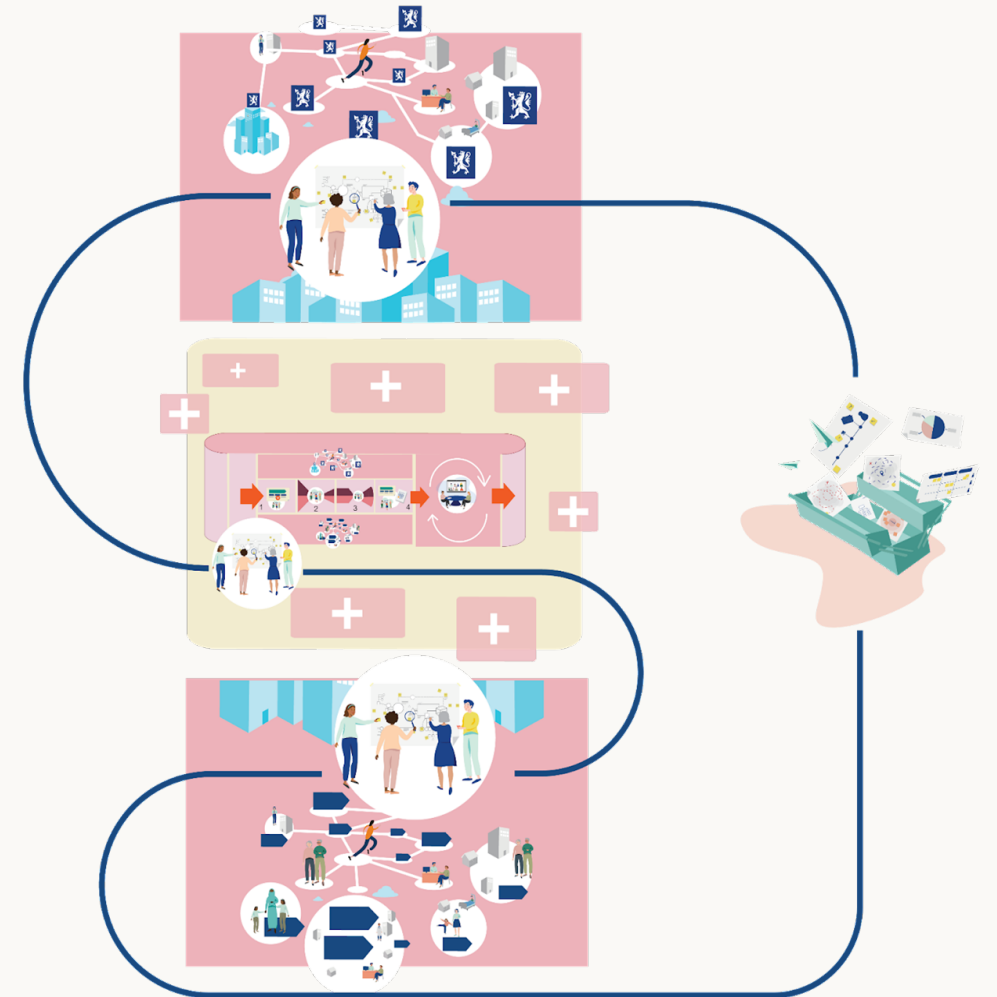
Forslag til praksis for dynamisk nyttestyring

- Etablering av en organisatorisk kapasitet som forvalter kompetanse og ressurser for innovasjon
- Etablering av en innovasjonsportefølje
- En prosessmodell for å håndtere forslag til endring og innovasjon som oppstår underveis i et tiltak
- Verktøy for å bistå i vurderinger av forslag som kan innebære ny nytte eller svarer ut nye behov

Prosesmodell for dynamisk nyttestyring

- 1) Lytte, oppsøke eller motta innovasjonsmuligheter
- 2) Harmonisere og kvalifisere mellom ny mulighet og eksisterende (pågående/planlagte) tiltak
- 3) Vurdere innovasjonspotensial og kompleksitet ved forslagene
- 4) Omsette innsikt og beslutning til styringsdialog
- 5) Etablere læringsløyfe

Hva nå med eksisterende evalueringspraksis?

- Er det dilemmaer knyttet til praktisering av dynamisk nyttestyring i evaluering av tiltak?
- Hvordan vil dynamisk nyttestyring påvirke evalueringspraksis?
- Hvordan passer evalueringsfaget inn i en slik måte å jobbe på?

